

Hoorzitting ingevolge de ingebrekestelling van 29/06/2023 wegens niet-naleving van artikel 3.1.52, §1, vijfde lid van het Energiebesluit

Vergadering d.d. 30/11/2023

Aanwezig:

- Voor VREG:

[Redacted names of VREG representatives]

- Voor FLUVIUS SYSTEM OPERATOR CV¹:

[Redacted names of Fluvius System Operator CV representatives]

1 Introductie

■ neemt het woord en opent de hoorzitting om 13u03. Hij bedankt de vertegenwoordigers van Fluvius System Operator cv (hierna: "Fluvius") om aanwezig te zijn op deze hoorzitting.

■ deelt mee dat deze hoorzitting wordt opgenomen, met oog op de opmaak van een verslag.

■ deelt verder mee dat een ontwerpverslag uiterlijk op dinsdag 5 december 2023 zal worden overgemaakt aan Fluvius, met de vraag om uiterlijk op donderdag 7 december 2023 zijn eventuele opmerkingen over te maken.

■ licht verder toe dat Fluvius na deze hoorzitting de mogelijkheid krijgt om zijn schriftelijke verweer aan te vullen, en dit uiterlijk op dinsdag 5 december 2023.

■ licht vervolgens toe dat deze hoorzitting georganiseerd wordt ingevolge de ingebrekestellingen van de tien Vlaamse elektriciteitsdistributienetbeheerders (hierna: "de DNB's"), die de VREG op donderdag 29 juni 2023 heeft verstuurd. ■ vraagt aan ■ om de antecedenten nader toe te lichten.

2 Antecedenten

■ licht toe dat de VREG bij brief van 29/06/2023 de DNB's in gebreke heeft gesteld voor de niet-naleving van artikel 3.1.52, §1, vijfde lid van het Energiebesluit, wegens het overschrijden van de plaatsingstermijn van een digitale meter bij aanmelding van nieuwe, bijkomende of uitbreidingen van PV-installaties.

■ licht toe dat voormelde ingebrekestelling meteen ook een oproeping vormde voor een hoorzitting, die werd gehouden op 23/08/2023, en dat Fluvius voorafgaand op 23/08/2023 een verweernota heeft ingediend bij de VREG.

¹ Handelend als werkmaatschappij in naam en voor rekening van de elektriciteitsdistributienetbeheerders FLUVIUS Antwerpen, FLUVIUS Limburg, FLUVIUS West, GASELWEST, IMEWO, INTERGEM, IVEKA, IVERLEK, PBE en SIBELGAS.

■ licht verder toe dat de VREG bij e-mail van 25/08/2023 aan Fluvius het ontwerpverslag van de hoorzitting heeft overgemaakt, met de vraag om eventuele opmerkingen uiterlijk op vrijdag 8/09/2023 over te maken. ■ licht toe dat de VREG verder heeft verzocht om een antwoord op de vragen die tijdens de hoorzitting werden gesteld, eveneens uiterlijk op 8/09/2023. ■ licht toe dat de VREG voorts heeft meegedeeld dat Fluvius de mogelijkheid had om zijn schriftelijke verweer aan te vullen, en dit eveneens uiterlijk op 8/09/2023.

■ zet verder uiteen dat Fluvius bij e-mail van 6/09/2023 aan de VREG zijn opmerkingen bij het ontwerpverslag heeft overgemaakt, alsook aanvullingen op de eerder ingediende verweernota en antwoorden op de vragen die tijdens de hoorzitting werden gesteld.

■ licht toe dat de VREG bij e-mail van 6/09/2023 aan Fluvius het definitieve verslag van de hoorzitting heeft overgemaakt, waarin de door Fluvius voorgestelde aanpassingen werden doorgevoerd.

■ zet voorts uiteen dat de VREG bij brief per e-mail van 6/10/2023 aan Fluvius heeft meegedeeld kennis te hebben genomen van de inhoud van de verweernota van 23/08/2023 en antwoorden op de vragen die tijdens de hoorzitting werden gesteld, evenals van het mondelinge verweer dat werd gevoerd tijdens de hoorzitting en waarvan het definitieve verslag de schriftelijke neerslag vormt. ■ licht toe dat de VREG heeft meegedeeld dat hij op basis van een eerste beoordeling van de hierin door Fluvius aangevoerde verweermiddelen meende dat het noodzakelijk was om Fluvius te verzoeken om over enkele van deze verweermiddelen bijkomende toelichting te verschaffen, alsook meer gedetailleerde gegevens te verschaffen over de gevallen waarin de digitale meter niet werd geplaatst binnen de plaatsingstermijn. ■ zet uiteen dat de VREG Fluvius heeft verzocht om uiterlijk op vrijdag 20/10/2023 een bijgevoegd Excel-bestand ingevuld over te maken en een aantal vragen om bijkomende toelichting te beantwoorden.

■ licht toe dat Fluvius bij e-mail van 20/10/2023 aan de VREG zijn antwoorden op de bij brief per e-mail van 6/10/2023 gestelde vragen heeft overgemaakt, alsook het ingevulde Excel-bestand.

■ zet voorts uiteen dat de VREG bij brief per e-mail van 31/10/2023 Fluvius ervan in kennis heeft gesteld het voornemen te hebben tot het opleggen van een administratieve geldboete aan de DNB's overeenkomstig de artikelen 13.3.1 en 13.3.2 van het Energiedecreet, wegens de niet-naleving van artikel 3.1.52, §1, vijfde lid, eerste zin van het Energiebesluit *juncto* artikel 12.3.36 van het Energiebesluit.

■ licht toe dat de VREG als bijlage bij voormelde brief de met redenen omklede ontwerpbeslissingen heeft overgemaakt met betrekking tot het opleggen van een administratieve geldboete aan elk van de DNB's, dewelke de VREG voornemens is om te nemen.

■ zet verder uiteen dat de VREG bij voormelde brief de DNB's heeft uitgenodigd voor een nieuwe hoorzitting op donderdag 23/11/2023, tijdens dewelke elke DNB de mogelijkheid zal hebben om mondeling zijn standpunt kenbaar te maken over de ontwerpbeslissing met betrekking tot het opleggen van een administratieve geldboete aan hem.

■ licht toe dat de VREG bij voormelde brief heeft meegedeeld zijn voornemen tot het opleggen van een administratieve geldboete te zullen heroverwegen in het licht van de door de DNB's aangevoerde bezwaren met betrekking tot voormelde ontwerpbeslissingen.

■ zet tot slot uiteen dat de VREG bij brief per e-mail van 13/11/2023 de hoorzitting heeft uitgesteld naar donderdag 30/11/2023.

■ geeft vervolgens het woord aan Fluvius.

3 Standpunt van Fluvius

■ dankt de VREG voor de mogelijkheid van bijkomend verweer en geeft het woord aan ■.

■ stelt dat Fluvius betreurt dat de VREG de intentie heeft om de DNB's te sanctioneren in een aangelegenheid waarvan Fluvius vindt dat hij hard zijn best heeft gedaan en doet, en waarvan Fluvius meent dat hij globaal gezien wat uitrol van digitale meters (hierna "DM") betreft erg goed scoort. ■ geeft aan dat Fluvius enigszins verrast was door de nieuwe hoorzitting in deze procedure. ■ stelt dat Fluvius de VREG dankt voor de kans om te reageren op de voorgenomen beslissing. ■ licht toe dat Fluvius een verweernota heeft ingediend en verwijst hiernaar. ■ stelt dat hij een aantal van de hierin opgenomen zaken zal bespreken, maar niet de volledige inhoud ervan, waarbij dit mondelinge verweer geen afbreuk doet aan wat in de verweernota is opgenomen.

■ stelt dat Fluvius een voorbehoud bij deze hoorzitting formuleert in die zin dat Fluvius zijn verweer indient en uitlegt, maar dat dat het dan ook is. ■ geeft aan dat Fluvius zich het recht voorbehoudt om beroep te kunnen aantekenen indien de VREG in weerwil van de aangevoerde argumenten een sanctionerende beslissing zou nemen en dit om de redenen uiteengezet in de verweernota's van Fluvius.

■ zet uiteen dat Fluvius een aantal procedurele bedenkingen heeft die zijn uitgewerkt in de verweernota en voorheen niet konden worden uitgewerkt.

■ licht toe dat een eerste bedenking betrekking erop heeft dat de ingebrekestelling van 29/06/2023 twee onderdelen omvatte, waarbij Fluvius zich nu de vraag stelt of het eerste onderdeel van deze ingebrekestelling, betreffende de vaststelling van laattijdige plaatsing in het verleden, eigenlijk wel echt een ingebrekestelling betrof. ■ stelt dat een ingebrekestelling erop gericht is om een partij in staat te stellen om alsnog tegemoet te komen aan haar verplichtingen, hetgeen eigenlijk het tweede onderdeel van de ingebrekestelling betrof. ■ stelt dat Fluvius betwijfelt of er al kan worden gesanctioneerd als Fluvius niet eerst de kans krijgt om aan te tonen dat hij het tweede onderdeel van de ingebrekestelling zal naleven.

Ten tweede licht ■ toe dat Fluvius meent te weinig tijd te hebben gekregen om zijn verweer voor te bereiden. ■ stelt dat, gelet op de informatie die volgens de VREG moet worden aangeleverd om het bewijs te kunnen leveren dat er niet gesanctioneerd moet worden, Fluvius niet voldoende tijd heeft gekregen en dat de bewijslast eigenlijk omgekeerd is, aangezien de VREG moet bewijzen dat de DNB's een tekortkoming hebben begaan, en niet dat Fluvius moet bewijzen dat de DNB's niet in fout zijn.

■ stelt, bij wijze van samenvattende inleiding, dat Fluvius meent dat de ontwerpbeslissingen zoals ze nu voorliggen, niet kunnen worden genomen, en dat als de VREG deze toch wil nemen, dat de VREG alvorens een beslissing te nemen dan minstens meer tijd moet geven om het verweer voor te bereiden en om de informatie te verzamelen waarvan blijkt dat deze verzameld moet worden.

■ stelt vervolgens dat Fluvius in zijn eerste verweernota een aantal situaties heeft aangehaald waarvan hij vindt dat die in aanmerking moeten worden genomen om de in de ingebrekestelling opgenomen cijfers te corrigeren, d.w.z. een aantal toegangspunten niet te weerhouden als toegangspunten waar de DM laattijdig zou zijn geplaatst. ■ stelt dat Fluvius heeft vastgesteld dat de VREG niet ontkent dat zo'n situaties zich voordoen. ■ stelt dat er één situatie is, die van de DM's in dienst genomen voor 1 januari 2021, waarvoor er een juridische discussie is of deze in aanmerking komen of niet, maar dat wat saneringen en weigeringen betreft de VREG niet ontkent dat het gaat om situaties die eigenlijk in aanmerking zouden moeten komen voor correctie, maar dat de VREG deze slechts in aanmerking wil nemen als Fluvius bepaalde informatie aanlevert. ■ stelt dat Fluvius deze specifieke informatie op heden niet kan aanleveren voor alle gevraagde gevallen. ■ licht toe dat Fluvius op geautomatiseerde wijze informatie verzamelt over de problemen bij de plaatsing van DM's, maar geen informatie over alles wat er op het terrein gebeurt, en dus ook niet over datgene wat de VREG nu opvraagt. ■ stelt dat die informatie wel bestaat en dat Fluvius deze in principe zal kunnen aanleveren, maar dat dit gewoon meer tijd vraagt. ■ stelt dat er op voorhand nooit werd aangegeven dat het informatie is die Fluvius zou moeten bewaren, met als gevolg dat Fluvius deze informatie nu moet reconstrueren op basis van beschikbare

informatie verspreid over verschillende bronnen, databanken en partijen waarmee Fluvius werkt. ■ stelt dat Fluvius hiervoor bovendien mensen moet inzetten om die informatie te gaan zoeken, terwijl die mensen een andere taak hebben die ze hierdoor eigenlijk niet kunnen uitvoeren. ■ stelt dat Fluvius de VREG primordiaal verzoekt om voldoende tijd en voldoende lang uitstel voor het indienen van het verweer.

■ stelt voorts dat, indien de VREG daartoe niet bereid is, Fluvius meent dat de VREG minstens de cijfers dient te corrigeren, omdat de VREG anders voor een deel onterecht zou beboeten. ■ stelt dat de VREG minstens een statistisch relevant deel van die aantallen zou moeten in rekening brengen, zoniet zou de VREG Fluvius beboeten voor situaties waarvoor er eigenlijk geen grond is om te beboeten. Gegeven het feit dat er niet ontkend wordt dat dergelijke situaties bestaan, lijkt het Fluvius logisch dat er met een bepaald percentage rekening wordt gehouden bij het berekenen van de aantallen waarvoor beboet wordt.

■ stelt voorts dat wat betreft installaties gekeurd voor 1 januari 2021, Fluvius een andere lezing heeft van het arrest van het Grondwettelijk Hof en de gevolgen daarvan, ook in deze ingebrekestellingsprocedure. ■ verwijst in dat verband naar de verweernota.

■ stelt voorts dat wat betreft de saneringen, de VREG vraagt om de datum te vermelden waarop de goedkeuring werd gevraagd voor het uitvoeren van de saneringswerken. ■ zet uiteen dat Fluvius begrijpt dat indien hij deze informatie bezorgt, de VREG zal oordelen dat Fluvius alle redelijke inspanningen heeft geleverd om voor dat toegangspunt de verplichting van het Energiebesluit na te leven. ■ stelt dat Fluvius deze informatie vandaag niet zonder meer kan aanleveren, maar wel kan aangeven of er voor een toegangspunt nood was aan een sanering, een complex werk, daar dat informatie is die op geautomatiseerde wijze wordt verwerkt. ■ stelt dat het Fluvius niet ten laste kan worden gelegd niet meteen meer informatie te kunnen aanleveren, omdat Fluvius moeilijk kan anticiperen op mogelijke toekomstige rapporteringsvragen die Fluvius toen nog niet kende. ■ zet ook uiteen dat Fluvius een kleine bevraging heeft gedaan bij distributienetbeheerders in Brussel en Wallonië over de informatie die zij bijhouden bij de plaatsing van een DM meter en heeft vastgesteld dat ook zij dergelijke informatie niet op geautomatiseerde wijze bijhouden en dat zij daartoe ook niet verplicht zijn op basis van de op hen toepasselijke wetgeving, net zoals Fluvius daartoe niet verplicht is. ■ stelt dat de VREG wel erkent dat saneringen en complexe werken een probleem kunnen zijn voor de plaatsing van een DM en kunnen rechtvaardigen dat de termijn voor de plaatsing na aanmelding van een PV-installatie niet kan worden nageleefd. ■ zet uiteen dat Fluvius ter illustratie een document met een aantal voorbeeldcases van saneringen heeft overgemaakt. ■ verwijst naar de brief van Fluvius van 20/10/2023, in antwoord op de vragen van de VREG per brief van 6/10/2023, waarin Fluvius de types van situaties toelicht, en waarbij een voorbeeld van elk van deze situaties is opgenomen in het document ter illustratie. ■ stelt dat de foto's tonen welke gevallen Fluvius tegenkomt op het terrein: oude meterconfiguraties, waarbij het niet evident is om op zo'n plek de plaatsingstermijn voor een DM te respecteren en waarbij Fluvius genoodzaakt is om met de betrokken klant af te stemmen en nieuwe afspraken te maken in functie van de noodzakelijke werken in zijn woning. ■ zet verder uiteen dat in de relevante wetgeving in Wallonië zelfs wordt erkend dat indien het technisch niet mogelijk is om de DM te plaatsen, de verplichting tot plaatsing volledig vervalt, hetgeen in detail is uitgewerkt, met een koppeling aan de rendabiliteit van de plaatsing. ■ stelt dat Fluvius beseft dat deze wetgeving in Vlaanderen uiteraard niet van toepassing is, maar dat het wel iets zegt dat de wetgever in Wallonië het zinvol vond om die zaken uit te sluiten van de verplichtingen die daar op de distributienetbeheerders rusten. ■ verwijst naar de relevante wetgeving geciteerd in de verweernota. ■ stelt dat Fluvius om de zonet vermelde redenen vraagt om meer tijd om de gevraagde informatie te bezorgen, hetgeen veel moeite en tijd zal kosten, en dat indien de VREG geen bijkomende termijn wil geven, dan minstens rekening moet worden gehouden met een statistisch relevant aandeel van saneringen bij de berekening van het aantal gevallen waarvoor de boete wordt opgelegd. ■ stelt dat indien de VREG hiermee geen rekening

zou houden, Fluvius zou worden beboet voor gevallen waarvoor hiertoe eigenlijk geen aanleiding is.

■ haalt voorts de gevallen van weigering door de netgebruiker aan, waarvoor de VREG in zijn ontwerpbeslissing stelt dat indien Fluvius wil aantonen alle redelijke inspanningen te hebben gedaan om hiermee om te gaan, minstens de datum van eerste contactname met de netgebruiker, per telefoon, e-mail of per brief, moet worden overgemaakt. ■ stelt dat het gaat om informatie waarover Fluvius op heden wel beschikt en die inmiddels per e-mail van 30/11/2023 werd overgemaakt aan de VREG. ■ licht toe dat telkens de datum van eerste contactname wordt vermeld, hetgeen doorgaans telefonisch gebeurt met een navolgende e-mail, of enkel per e-mail indien de betrokken klant telefonisch onbereikbaar was na meerdere pogingen. ■ licht toe dat telkens de volgende informatie wordt vermeld in het aangeleverde Excel-bestand: dossiernummer binnen de juridische dienst, datum van aanmelding van de PV-installatie voor dat toegangspunt, en de datum van eerste contactname. ■ stelt dat hij heeft gevraagd om aan dit bestand ook het EAN-nummer toe te voegen, zodat het duidelijk is op welke toegangspunten de lijst betrekking heeft, en dat Fluvius deze lijst nog in die zin zal aanvullen en aan de VREG zal bezorgen ten laatste op 5/12/2023.

■ zet verder uiteen dat Fluvius in zijn eerste verweernota een aantal omstandigheden had aangehaald die aantonen dat Fluvius de verplichting tot plaatsing van DM's in niet-evidente omstandigheden heeft moeten uitvoeren. ■ stelt dat deze omstandigheden in de ontwerpbeslissing eigenlijk niet worden weerhouden, ofwel omdat ze volgens de VREG losstaan van de verplicht tot plaatsing van de DM binnen een welbepaalde termijn in geval van aanmelding van een PV-installatie, waarbij voor veiligheid bijvoorbeeld wordt gesteld dat de verplichting tot plaatsing van DM Fluvius niet ontslaat van de verplichting om veilig te werken, ofwel omdat er niet voldoende precieze en concrete informatie gegeven is, bijvoorbeeld omtrent de *war on talent*. ■ stelt dat Fluvius dit betreurt, omdat het gaat om informatie die in het publieke domein is, waarbij Fluvius een reeks van links naar websites en webartikels had kunnen toevoegen aan de verweernota waaruit blijkt dat niet enkel Fluvius, maar ook vele andere bedrijven met problemen geconfronteerd zijn op het vlak van die verschillende omstandigheden. ■ stelt dat het argument dat het niet aan de VREG toekomt om Fluvius vrij te stellen van de wettelijke verplichting tot plaatsing van een DM binnen een welbepaalde termijn, weliswaar klopt, maar dat de VREG wel kan beslissen om al of niet een sanctie op te leggen, waarbij de VREG een opportuniteitsmarge heeft en niet verplicht is om te sanctioneren, en waarbij de aangehaalde omstandigheden volgens Fluvius de VREG wel in staat stellen om te oordelen om geen sanctie op te leggen.

■ stelt dat er moet worden gekeken naar wat Fluvius tot nu toe heeft gerealiseerd wat betreft de aanmelding van PV-installaties vanaf de uitrol van de DM, waarbij meer dan 94% van de betrokken netgebruikers vandaag een DM heeft. ■ stelt dat indien er moet worden gekeken naar de maatschappelijke baten uit de kosten-batenanalyse, zoals het geval is in de ontwerpbeslissing, dat de vaststelling is dat die grotendeels gerealiseerd zullen zijn. ■ stelt dat Fluvius vandaag 3000 DM's plaatst per dag en dat de omstandigheid dat bij een beperkt aantal klanten de plaatsingstermijn niet wordt gehaald, niet opweegt tegen hetgeen Fluvius wel realiseert. ■ stelt dat Fluvius meent dat de argumenten van de VREG om de noodzaak van de boete te rechtvaardigen, zoals opgenomen in de ontwerpbeslissing, niet afdoende zijn.

■ stelt, bij wijze van conclusie, dat Fluvius in eerste instantie vraag om de ontwerpbeslissing niet definitief aan te nemen, omdat daarvoor geen grond bestaat. ■ stelt verder dat Fluvius vraagt dat, indien de VREG toch een beslissing in de richting van de ontwerpbeslissing wil nemen, Fluvius meer tijd moet krijgen om zijn verweer aan te vullen, bij gebreke waarvan minstens rekening moet worden gehouden met statistisch relevante correcties op het aantal gevallen waarin geen DM werd geplaatst binnen de plaatsingstermijn, in functie van de door Fluvius geschetste situaties. ■ stelt verder dat Fluvius een voorbehoud heeft geformuleerd bij een aantal procedurele aspecten die in de verweernota geschetst zijn.

4 Vragen

■ vraagt of ■, ■ en ■ nog vragen hebben.

■ vraagt of hij het goed begrijpt dat wat betreft het document ter illustratie van de saneringen en complexe werken, het gaat om zeven voorbeelden. ■ bevestigt dit.

■ vraagt, met betrekking tot de vraag van Fluvius om uit te gaan van een statistisch relevant percentage, of Fluvius zelf een bepaald percentage of statistische relevante cijfers in gedachten heeft. ■ antwoordt dat dit niet het geval is, maar dat indien Fluvius de berekening zou moeten maken, hij zou uitgaan van de verhouding van het aantal door Fluvius geschetste gevallen ten opzichte van het aantal gevallen vermeld in de oorspronkelijke ingebrekestelling van 29/06/2023. ■ stelt dat er vanuit statistiek wel een cijfer op te plakken valt, maar dat Fluvius zelf geen voorstel heeft. ■ merkt op dat Fluvius nog de tijd heeft tot en met 5/12/2023 om statistisch relevante cijfers aan te leveren.

■ vraagt, met betrekking tot het aangeleverde bestand van weigeringsgevallen, of het mogelijk is om het dossiernummer van de aanmelding van de PV-installatie nog toe te voegen. ■ stelt dat dit intern reeds werd gevraagd, maar dat dit niet zo evident bleek te zijn, maar dat er zal worden nagevraagd of dit toch niet mogelijk is. ■ vraagt of de VREG dit vraagt omdat het dossiernummer telkens in de rapportering aan de VREG was opgenomen. ■ bevestigt dit en antwoordt dat de vermelding van het dossiernummer toelaat om deze lijst te koppelen aan de eerder ontvangen rapporteringen.

■ vraagt, met betrekking tot de vraag van Fluvius om een bijkomende termijn voor het aanleveren van informatie over saneringen en complexe werken, wat Fluvius zelf beschouwt als een redelijke termijn, gesteld dat de VREG op deze vraag zou ingaan. ■ antwoordt dat dit moeilijk te zeggen is, omdat er heel wat verschillende bestanden bekeken moeten worden en er iemand vrijgemaakt moet worden, zodat het gaat om weken en niet om dagen. ■ stelt dat dit volgens hem ten vroegste ergens in januari zal zijn, rekening houdende met de verlofperiode die ertussenin valt.

■ vraagt of de aanwezigen nog bijkomende vragen of opmerkingen hebben. Dat is niet het geval.

5 Slot

■ herhaalt dat de VREG een verslag van deze hoorzitting zal opmaken, waarvan een ontwerp uiterlijk op dinsdag 5 december 2023 zal worden overgemaakt aan Fluvius, met de vraag om uiterlijk op donderdag 7 december 2023 zijn eventuele opmerkingen over te maken.

■ herhaalt ook dat Fluvius na deze hoorzitting de mogelijkheid krijgt om zijn schriftelijke verweer aan te vullen, en dit uiterlijk op dinsdag 5 december 2023.

■ geeft verder aan dat Fluvius de tijdens deze hoorzitting gevraagde informatie uiterlijk op dinsdag 5 december 2023 dient aan te leveren.

■ sluit de hoorzitting om 13u28. De opname wordt tezelfdertijd beëindigd.

BIJLAGE

Verweernota van 30/11/2023 van Fluvius Antwerpen, Fluvius Limburg, Fluvius West, Gaselwest, Imewo, Intergem, Iveka, Iverlek, PBE en Sibelgas – Ontwerpbeslissing VREG inzake administratieve geldboete voor plaatsing DM na aanmelding decentrale productie (artikel 3.1.52, §1, vijfde lid Energiebesluit) – Hoorzitting 30 november 2023